

stod den Gang ikke som nu, men med en Regjering paa Lovens Grund, men endda tør jeg sige, at Spændingen var større imellem Regjeringen og Folkethinget, end den nu synes at være, i alt Fald efter min Betragtning. Men alligevel maatte dette Forhold jo naturligvis indvirke paa den rolige Forhandling af disse Sager baade den Gang og senere. Under Forhandlingerne her i Thinget tillod jeg mig for mit Bedkommende at udtale mig temmelig udførligt om dette Spørgsmaal, og mine Udtalelser gik i den Retning, at det var en Fremstridslov, der foresaa, og at Fremstridsmænd ikke vel kunde søge at lægge ubillige Hindringer i Veien for den, men da det tillige var en Lov, som greb ind i saa mangfoldige Forhold, maatte vi, uagtet Lovens store Fortrin, og hvad enten man ser hen til Forbindelsen udadtil eller Om sætningen i Handel og Wandel indadtil, selvfølgelig ikke kunne gaa til den uden Forberedelse. Vi maatte kunne sige, at Stemmningen for Sagen var en saadan, navnlig i de mere kompetente Raad, at vi kunde forsvare at lægge de med Systemets Indførelse forbundne Offre paa Folket for at faae de med Loven forbundne Fordele. Stemmningen var den Gang her i Folkethinget fra adskillige Sider temmelig stærk imod Loven. En Sammenligning mellem at høre Forhandlingerne i Dag og at overvære dem i Dags- og Aftenmødet den Gang, vil give til Facit: Stor Stemning nu i Folkethinget for Sagens Gjennemførelse. Jeg vil ogsaa antage, at i Forretningsverdenen er Stemmningen for Sagens Gjennemførelse ogsaa stærk, og at den er stigende der. Vi bleve den Gang formandede fra indflydelsesrige Folks Side om at slaa Sagen ihjel strax som Vidnesbyrd om, at det nye System var noget Østeri, Noget, vi ikke kunde have med at gjøre. Vi skulde behandle det omtrent som Molboerne behandlede den mugne Pølse. Men imidlertid, det lykkedes ikke. Vi lod Sagen den 31te Januar gaa til den Behandling og nedfattede et Udvalg, men der var nok Andet at tage vare end at benytte Februar og Marts til saadanne Sagers videre Behandling i en Tid som 1877; det var jo i 1877. Der har imidlertid ikke i denne Forhandling fra Folkethingets Side, hvor stærke Røster der end kom til Orde mod Loven, været nogen Anledning for Regjeringen til at hylte denne Sag i 11 Aar, det vil jeg paastaa. Uagtet, som sagt, Stemmningen var saa temmelig delt, og uagtet indflydelsesrige Mænd vare stærkt derimod, saa der deri ikke nogen Foranledning for Regjeringen til der-

efter at hylte Sagen i 11 Aar og det saa meget mindre, som Regjeringen i disse forløbne 11 Aar jo ikke har pleiet at tage syn-derligt Hensyn til Folkethingets Stemning eller Afstemning. At Regjeringen nu endelig kommer dermed igjen, naar vi leve i en saadan Forhandlingsperiode til op over Ørerne, finder jeg ganske naturligt, og at den skulde have faaet en Impuls fra en Resolution paa et Handelsmøde eller et nationaløkonomisk Møde for at komme dermed, det er jeg ikke inde i, jeg tror det ikke; men har den det, var det ganske mærkeligt. (Afskyldelse af Sundenriksministeren). Det er for en Del sandt, siger Ministeren. Ja, vi se saa, efter hvilke Binde det ærede Ministerium seiler. Vi fik ogsaa forleden Dag fra et Møde en Resolution om „Ingen Toldreform“. Jeg kan altsaa antage, at Regjeringen strax springer om, skjøndt der ellers fra alle Sider er Ønsket om en Reformering paa dette Omraade, og ogsaa siger: Ingen Toldreform. Men jeg for mit Bedkommende er forøvrigt temmelig ligegyldig ved, hvordan den Slags Forhold forberedes og laves; thi naar Huset staar i Brand, saa er det, hvorledes man tumler med det udenfor, ikke det Afgjørende. Nu, saaledes som denne Sag foreligger, saa vil jeg, for ikke at opholde det høje Thing, blot henvise til, hvad jeg for 11 Aar siden har udtalt. Hvad der er sket med Hensyn til denne Sags videre Udvikling udenfor Danmark i de forløbne 11 Aar, kan kun bestyrke mig i min Udtalelse til Unbefaling for Sagens Gjennemførelse og jeg har ikke paa noget Punkt forandret mine Anstuelser om Sagens aavnligte Betydning for Handel og Wandel baade indad- og udadtil, og ogsaa med Hensyn til hele vor Læntemaade, forsaavidt den vedkommer disse Forhold, ved den Forbindelse, hvori den staar til vort Folks fremtidige Undervisning paa dette Omraade; men jeg vil pointere nu som den Gang, at i dette Øieblik at gjennemføre Loven vilde ikke være rigtigt, ligesom jeg er overbevist om, at det heller ikke sker, idet disse 11 Aar ere gaaede hen uden nogensomhelst Forberedelse i den store Almindelighed. Befolkningen vil vist faae Besvær med at benytte denne Lov. Der blev den Gang manet nok til, at man skulde forberede denne Lov, skulde værne Folk til at tænke i den Retning, man vilde gaa; men der er Intetsomhelst gjort i den Henseende. Vi havde Bægetabler, vi havde fra Kommissionens Side Udarbejdelser af Maal- og Vægtbilleder osv., man talte om at indføre Regnebøger for Systemet og Billeder for Systemet, og om Paalæg om gjennem Skolerne at gjøre sig fortrolig med den Slags Beregninger, Paalæg om ved Exami-